

สำเหตุของความด้อยสัมฤทธิ์ผลในการ เรียนวิชาสังคมศึกษา
ตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร

นางสาวนิรติศัย ภัทรดีลภ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชามัธยมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2530

ISBN 974-568-540-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

014236

I1029255/K

THE CAUSES OF UNDERACHIEVEMENT IN
SOCIAL STUDIES LEARNING AS PERCEIVED BY
LOWER SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN BANGKOK METROPOLIS

Miss. Niratisai Patradilok

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Secondary Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1987

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ลำเหตูของความต้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษา

ตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตกรุงเทพมหานคร

โดย

นางสาว นิรัตติชัย ภัทรดิลก

ภาควิชา

มัธยมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยค้ำถตราจารย์พิบูลศรี วาสันลัมสิทธิ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ค้ำถตราจารย์ ดร.ถาวร วัลย์ราษฎร์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยค้ำถตราจารย์ลาวัณย์ วิทยาคุณกุล)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยค้ำถตราจารย์พิบูลศรี วาสันลัมสิทธิ์)

..... กรรมการ
(ค้ำถตราจารย์ยุพิน พิพิธกุล)

..... กรรมการ
(อาจารย์เอมจันทร์ สุวิภาวงศ์)

นิติศัลย ภัทรติลก : สำเหตุของความต้อยล้มฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาสังคม ตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร (THE CAUSES OF UNDERACHIEVEMENT IN SOCIAL STUDIES LEARNING AS PERCEIVED BY LOWER SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN BANGKOK METROPOLIS) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.พิบูลศรี วาสน์ลัมสิทธิ์, 170 หน้า

จุดมุ่งหมายของการวิจัยนี้คือ 1. ศึกษาสำเหตุของความต้อยล้มฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษา ตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตกรุงเทพมหานครในด้าน สำเหตุเนื่องมาจากโรงเรียน เนื่องมาจากตัวนักเรียน และเนื่องมาจากครอบครัว 2. เปรียบเทียบสำเหตุของความต้อยล้มฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษาตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผลของการวิจัยมีดังนี้ 1) กลุ่มตัวอย่างประชากร 3 กลุ่ม ประกอบด้วยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวนกลุ่มละ 160 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษา 16 แห่งในเขตกรุงเทพมหานคร รับรู้ว่าสำเหตุของความต้อยล้มฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษา ที่เนื่องมาจากโรงเรียน เนื่องมาจากตัวนักเรียนและเนื่องมาจากครอบครัว เป็นสำเหตุน้อย 2) การเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับสำเหตุของความต้อยล้มฤทธิ์ผล ในการเรียนวิชาสังคมศึกษา ระหว่างกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ในเรื่องต่อไปนี้คือ สภาพห้องเรียน บุคลิกภาพของนักเรียน ความสามารถในการเรียนและสภาพทางกายภาพของบ้าน ซึ่งไม่สอดคล้องกับข้อสมมติฐานของการวิจัยนี้ แต่เมื่อเปรียบเทียบการรับรู้ของนักเรียนระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปรากฏว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ในเรื่องต่อไปนี้คือ การดำเนินการสอนของครู วิธีการเรียนของนักเรียน ทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษา สภาพแวดล้อมทางโรงเรียน และอิทธิพลของเพื่อนที่มีต่อการเรียน และเมื่อเปรียบเทียบการรับรู้ของนักเรียนระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปรากฏว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ในเรื่องต่อไปนี้คือ การดำเนินการสอนของครู วิธีการเรียนของนักเรียน ทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษา บุคลิกภาพของครูสังคมศึกษา และสภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว ซึ่งตรงกับข้อสมมติฐานของการวิจัยนี้

ภาควิชา .....มัธยมศึกษา
สาขาวิชา .....การสอนสังคมศึกษา
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิติศัลย .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

NIRATISAI PATRADILOK : THE CAUSES OF UNDERACHIEVEMENT IN SOCIAL STUDIES LEARNING AS PERCEIVED BY LOWER SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN BANGKOK METROPOLIS : THESIS ADVISOR : ASST. PROF. PIBULSRI WASANASOMSITHI M.S. IN Ed.Eds., 170 PP.

The purposes of this research were : 1) To study the causes of underachievement in social studies learning caused by the schools, the students and the students' families as perceived by the lower secondary school students, 2) To compare the causes of underachievement in social studies learning as perceived by Mathayomsuksa I, Mathayomsuksa II and Mathayomsuksa III students.

The results of the study were as follows : 1) Three groups of the sample, each consisting of 160 students from Mathayomsuksa I, Mathayomsuksa II and Mathayomsuksa III, from 16 secondary schools in Bangkok Metropolis perceived that the causes of underachievement in social studies learning as caused by the schools, the students and the students' families were minor causes. 2) The comparison of the causes of underachievement in social studies learning as perceived by the three sampled groups appeared to be not different at the 0.05 level of significance on the following items : the classroom environment, the students' personalities, the students' learning abilities and the students' family physical environment, which rejected the hypothesis of this research. However, the comparison of the causes of underachievement in social studies learning as perceived by Mathayomsuksa I and Mathayomsuksa III students appeared to be significantly different at the 0.05 level on the following items : the teachers' teaching behaviors, the students' learning styles, the students' attitudes towards social studies, the school's environment and the classmates' influence upon the students' learning, and the comparison of underachievement in social studies learning as perceived by Mathayomsuksa II and Mathayomsuksa III students appeared to be significantly different at the 0.05 level on the following items : the teachers' teaching behaviors, the students' learning styles, the students' attitudes towards social studies, the social studies teachers' personalities and the students' family economy, thus retained the hypothesis of this research.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... มัธยมศึกษา
สาขาวิชา ..... การสอนสังคมศึกษา
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิสิต ..... นิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จได้ด้วยความสำเร็จจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิบูลศรี
วาลนลัมสิทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ซึ่งให้ความเอาใจใส่ดูแลให้คำปรึกษาชี้แนะ
แนวทางค้นคว้าเรียบเรียง ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี
นอกจากนี้ยังได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สิริวรรณ ศิริพล
รองศาสตราจารย์วัชร ทรัพย์มี ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิไล แยมงามเหลือ อาจารย์มาลี
โตสกุล และอาจารย์สุนทรียา ชัดรัมย์ หัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา โรงเรียนลารีต
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบแบบสอบถาม ตลอดจน อาจารย์
ผ่องศรี เตชวิเศษ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการโรงเรียนนันทรีวิทยา อาจารย์สัมพันธ์
ศรีประเสริฐ รองหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาโรงเรียนนันทรีวิทยา คุณกิตติศักดิ์
รัตนจันทร์ และเพื่อน นักเรียนโรงเรียนต่าง ๆ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประกอบการวิจัย
ที่ได้มีส่วนสนับสนุนและช่วยเหลือ และทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ
เป็นอย่างยิ่ง

อนึ่งผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณพ่อ พี่และน้อง ๆ ที่ได้สนับสนุนและอนุเคราะห์ให้ผู้วิจัย
ได้มีโอกาสศึกษาและสำเร็จการศึกษาด้วยความตั้งใจ

คุณย์วิทย์ทรัพย์ภาณุ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
นิรัตติชัย ภัทรดิลก

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	๙
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	
กิตติกรรมประกาศ	
สารบัญตารางประกอบ	

บทที่

1	บทนำ	1
	ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
	สมมติฐานการวิจัย	7
	ขอบเขตการวิจัย	8
	คำจำกัดความ	8
	ประโยชน์ของการวิจัย	9
2	วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	10
	ความหมายของความต้อยสัมฤทธิผลในการเรียน	10
	สาเหตุของความต้อยสัมฤทธิผลในการเรียน	11
	องค์ประกอบที่มีผลต่อสัมฤทธิผลในการเรียน	17
	สัมฤทธิผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษา	22
	การล่อนข้อมเสริมเพื่อช่วยนักเรียนที่ต้อยสัมฤทธิผลในการเรียน	26
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ	30
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ	39
3	วิธีดำเนินการวิจัย	46
	การศึกษาค้นคว้า	46
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	46
	ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย	48
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	49

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	50
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	51
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	92
สรุปผลการวิจัย	94
อภิปรายผลการวิจัย	98
ข้อเสนอแนะ	111
บรรณานุกรม	113
ภาคผนวก ก	
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	124
เอกสารเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ	125
เอกสารขอความร่วมมือโรงเรียนต่าง ๆ	130
ภาคผนวก ข	
แบบสอบถามสาเหตุของความต้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษา	
ตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร	135
ภาคผนวก ค	
ตัวอย่างการคำนวณค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน เลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	
ค่าความแปรปรวนทางเดียว และค่าทดสอบความแตกต่างรายคู่ของ	
มัธยฐาน เลขคณิตโดยวิธีการของตุ๊กี	153
ประวัติผู้เขียน	170

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	สภาพภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ด้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียน วิชาสังคมศึกษา	54
2	แสดงค่ามัธยฐาน เลขคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานล่าเหตุของความ ด้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษาตามการรับรู้ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในด้านล่าเหตุที่เนื่องมาจากโรงเรียน	55
3	แสดงค่ามัธยฐาน เลขคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ล่าเหตุของความด้อย สัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษาตามการรับรู้ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในด้านล่าเหตุที่เนื่องมาจากตัวนักเรียน	64
4	แสดงค่ามัธยฐาน เลขคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ล่าเหตุของความด้อย สัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษาตามการรับรู้ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในด้านล่าเหตุที่เนื่องมาจากครอบครัว	70
5	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่ามัธยฐาน เลขคณิต ล่าเหตุของความด้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษาเกี่ยวกับ บุคลิกภาพของครูสังคมศึกษา ตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 2 และ 3	73
6	เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของค่ามัธยฐาน เลขคณิตของล่าเหตุของ ความด้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพของ ครูสังคมศึกษา ตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2 และ 3	74
7	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Anova) ของ ค่ามัธยฐาน เลขคณิต ของล่าเหตุของความด้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียน วิชาสังคมศึกษาเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการสอนของครูสังคมศึกษาตาม การรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2 และ 3	75

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
8	เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของค่ามัธยฐานเลขคณิตของค่าเหตุความต้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษาเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานการสอนของครูสังคมศึกษา ตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2 และ 3	76
9	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Anova) ของค่ามัธยฐานเลขคณิตของค่าเหตุความต้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางโรงเรียนตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2 และ 3	77
10	เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของค่ามัธยฐานเลขคณิตของค่าเหตุของความต้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางโรงเรียนตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2 และ 3	78
11	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Anova) ของค่ามัธยฐานเลขคณิตของค่าเหตุของความต้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษาเกี่ยวกับสภาพห้องเรียนตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2 และ 3	79
12	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Anova) ของค่ามัธยฐานเลขคณิตของค่าเหตุของความต้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพของนักเรียน ตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2 และ 3	80
13	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Anova) ของค่ามัธยฐานเลขคณิตของค่าเหตุของความต้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษาเกี่ยวกับวิธีการเรียนของนักเรียนตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2 และ 3	81

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
14	เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของค่ามัธยฐานเลขคณิตของลำเหตุของความต้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษาเกี่ยวกับวิธีการเรียนของนักเรียนตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2 และ 3 82
15	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Anova) ของค่ามัธยฐานเลขคณิตของลำเหตุของความต้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษาเกี่ยวกับความล่าช้าในการเรียนวิชาสังคมศึกษา ตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2 และ 3 83
16	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Anova) ของค่ามัธยฐานเลขคณิตของลำเหตุของความต้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของนักเรียนต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษา ตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2 และ 3 84
17	เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของค่ามัธยฐานเลขคณิตของลำเหตุของความต้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของนักเรียนต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษา ตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2 และ 3 85
18	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Anova) ของค่ามัธยฐานเลขคณิตของลำเหตุของความต้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของเพื่อนต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษา ตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2 และ 3 86
19	เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของค่ามัธยฐานเลขคณิตของลำเหตุของความต้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของเพื่อนต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษาตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2 และ 3 87

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
20	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Anova) ของค่ามัธยฐานเลขคณิตของค่าเหตุของความต้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษาเกี่ยวกับสภาพทางเศรษฐกิจตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2 และ 3	88
21	เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของค่ามัธยฐานเลขคณิตของค่าเหตุของความต้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษาเกี่ยวกับสภาพทางเศรษฐกิจ ตามการรับรู้ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2 และ 3	89
22	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Anova) ของค่ามัธยฐานเลขคณิตของค่าเหตุของความต้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพของบ้าน ตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2 และ 3	90